

EVROPSKÝ INSPEKTOR OCHRANY ÚDAJŮ

Shrnutí stanoviska evropského inspektora ochrany údajů k rozhodnutím Rady o uzavření a podpisu Dohody mezi Kanadou a Evropskou unií o předávání a zpracovávání údajů jmenné evidence cestujících

(Úplné znění tohoto stanoviska je k dispozici v angličtině, francouzštině a němčině na webových stránkách evropského inspektora ochrany údajů na adrese <http://www.edps.europa.eu>)

(2014/C 51/06)

I. Konzultace evropského inspektora ochrany údajů

1. Dne 19. července 2013 Evropská komise přijala návrhy rozhodnutí Rady o uzavření a podpisu Dohody mezi Kanadou a Evropskou unií o předávání a zpracovávání údajů jmenné evidence cestujících⁽¹⁾ (dále jen „návrhy“), které obsahují znění navrhované dohody mezi Kanadou a Evropskou unií (dále jen „dohoda“). Návrhy byly dne 23. července 2013 zaslány evropskému inspektorovi ochrany údajů.

2. Evropský inspektor ochrany údajů dostal příležitost vyjádřit se k návrhům ještě před jejich přijetím. Evropský inspektor ochrany údajů tuto předběžnou konzultaci vítá. Protože se však konala až po ukončení jednání, nemohly být podněty evropského inspektora ochrany údajů zohledněny. Toto stanovisko vychází z připomínek předložených při zmíněné příležitosti.

II. Obecné poznámky

3. Jak bylo již dříve uvedeno⁽²⁾, evropský inspektor ochrany údajů pochybuje o nezbytnosti a přiměřenosti systémů jmenné evidence cestujících a hromadného předávání údajů jmenné evidence cestujících třetím zemím. V obou případech se jedná o podmínky, které musí být podle Listiny základních práv Evropské unie a Evropské úmluvy o lidských právech splněny, má-li dojít k jakémukoliv omezení základních práv, včetně práv na respektování soukromého života a ochranu osobních údajů⁽³⁾. Na základě judikatury by k ospravedlnění takového omezení neměly být relevantní a dostačující pouze důvody

⁽¹⁾ COM(2013) 529 final.

⁽²⁾ Viz také stanovisko evropského inspektora údajů ze dne 9. prosince 2011 k návrhu rozhodnutí Rady o uzavření dohody mezi Spojenými státy americkými a Evropskou unií o využívání jmenné evidence cestujících a o jejím předávání Ministerstvu vnitřní bezpečnosti Spojených států, Úř. věst. C 35, 9.2.2012, s. 16; stanovisko ze dne 15. července 2011 k návrhu rozhodnutí Rady o uzavření dohody mezi Evropskou unií a Austrálií o zpracovávání údajů jmenné evidence cestujících (PNR) leteckými dopravci a o jejich předávání australské správě pro cla a ochranu hranic, Úř. věst. C 322, 23.12.2011, s. 1; stanovisko evropského inspektora údajů ze dne 25. března 2011 k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o používání údajů ze jmenné evidence cestujících pro prevenci odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti; stanovisko ze dne 19. října 2010 ke globálnímu přístupu k přenosům údajů jmenné evidence cestujících (PNR) do třetích zemí; stanovisko ze dne 20. prosince 2007 k návrhu rámcového rozhodnutí Rady o používání jmenné evidence cestujících pro účely vynucování práva, Úř. věst. C 110, 1.5.2008, s. 1; stanovisko ze dne 15. června 2005 k návrhu rozhodnutí Rady o uzavření dohody mezi Evropským společenstvím a vládou Kanady o zpracovávání předběžných informací o cestujících (Advance Passenger Information, API) a záznamů o knihování cestujících (Passenger Name Record, PNR), Úř. věst. C 218, 6.9.2005, s. 6 (všechna stanoviska jsou k dispozici na adrese <http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/edps/cache/by-pass/Consultation/OpinionsC>). Viz rovněž stanoviska pracovní skupiny zřízené podle článku 29 ke jmenné evidenci cestujících (PNR), které jsou k dispozici na adrese http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/workinggroup/wpdocs/index_en.htm#data_transfers

⁽³⁾ Viz články 7, 8 a čl. 52 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie (Úř. věst. C 83, 30.3.2010, s. 389) a článek 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (ETS č. 5), Rada Evropy, 4.11.1950.

předložené veřejným orgánem⁽¹⁾, ale mělo by být rovněž dokázáno, že nejsou dostupné žádné jiné méně zasahující metody⁽²⁾. Evropský inspektor ochrany údajů doposud nezaznamenal žádné přesvědčivé podklady, které by prokazovaly nezbytnost a přiměřenost a masivního a běžného zpracovávání údajů nepodezřelých pasažérů pro účely vynucování práva.

4. Evropský inspektor ochrany údajů nicméně vítá záruky ochrany údajů, které jsou uvedeny v dohodě, ačkoliv lituje toho, že oproti předchozí dohodě o jmenné evidenci cestujících s Kanadou byla prodloužena lhůta pro uchovávání osobních údajů.

5. Evropský inspektor ochrany údajů taktéž vítá snahu vynaloženou Komisí v souvislosti s prvky dohledu a nápravy v rámci omezení daných povahou dohody. Vyjadřuje nicméně obavy týkající se omezení v oblasti soudního přezkumu a skutečnosti, že správní náprava může být v některých případech poskytovaná vnitrostátním orgánem, který není nezávislý. Taktéž zpochybňuje vhodnost dohody na výkonné úrovni, pokud jde o zajištění dostatečných a účinných práv subjektů údajů.

6. Dohoda upravuje využití údajů jmenné evidence cestujících předaných leteckými dopravci EU a jinými dopravci zajišťujícími lety z EU „příslušným kanadským orgánem“⁽³⁾. Evropský inspektor ochrany údajů doporučuje vyžadovat potvrzení, že žádný jiný kanadský orgán nebude moci mít přímý přístup k údajům jmenné evidence cestujících ani tyto údaje od dopravců vyžadovat, a tak tuto dohodu obcházet.

IV. Závěry

47. Jak bylo uvedeno, evropský inspektor ochrany údajů pochybuje o nezbytnosti a přiměřenosti systémů jmenné evidence cestujících a hromadného předávání údajů jmenné evidence cestujících třetím zemím. Rovněž zpochybňuje volbu právního základu a doporučuje, aby se návrhy zakládaly na článku 16 Smlouvy o fungování Evropské unie a také na čl. 218 odst. 5 a čl. 218 odst. 6 písm. a) této Smlouvy.

48. Evropský inspektor ochrany údajů se rovněž obává omezené dostupnosti nezávislé správní nápravy a plné soudní nápravy pro občany EU, kteří se nenacházejí na území Kanady, a pokud jde o jejich dosahování, pochybuje o vhodnosti dohod na výkonné úrovni. Rovněž doporučuje vyžadovat potvrzení toho, že žádný jiný kanadský orgán nebude moci mít přímý přístup k údajům jmenné evidence cestujících nebo tyto údaje od dopravců vyžadovat, a tak tuto dohodu obcházet.

49. Pokud jde o konkrétní ustanovení dohody, evropský inspektor ochrany údajů vítá záruky ochrany údajů, které jsou v ní zahrnuty. Dohoda by nicméně měla:

- úplně vyloučit zpracování citlivých údajů,
- stanovit, že k odstranění nebo anonymizaci údajů dojde bezprostředně po jejich analyzování a nejpozději třicet dnů po jejich přijetí, a v každém případě snížit a zdůvodnit navrženou lhůtu pro uchovávání údajů, která byla oproti předchozí dohodě o jmenné evidenci cestujících s Kanadou prodloužena,
- omezit kategorie údajů jmenné evidence cestujících určených ke zpracování,
- výslovně zmínit, že celkový dohled bude prováděn nezávislým orgánem.

50. Evropský inspektor ochrany údajů navíc doporučuje zanést do dohody nebo do průvodních dokumentů toto:

- další zúžení a upřesnění pojmů definujících účely dohody,
- objasnění, které typy „oprávněné“ diskriminace jsou přijatelné,

⁽¹⁾ Viz rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 4. prosince 2008, S. a Marper v. Spojené království.

⁽²⁾ Viz Evropský soudní dvůr, rozsudek ze dne 9. listopadu 2010, C-92/09 Volker a Markus Schecke GbR v. Land Hessen a C-93/09 Eifert v. Land Hessen a Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung.

⁽³⁾ Viz důvodová zpráva návrhů a čl. 3 odst. 1 dohody.

- stanovení povinnosti oznamovat případy porušení ochrany údajů Evropské komisi a orgánům na ochranu údajů,
- doplnění ustanovení o transparentnosti,
- rozšíření zákazu rozhodování výlučně na základě automatizovaného zpracování údajů na veškerá rozhodnutí, která mají na základě dohody dopad na cestující,
- upřesnění, kterým kanadským orgánům mohou být údaje jmenné evidence cestujících dále předávány, a doplnění požadavku předchozího souhlasu soudu popřípadě existence bezprostředního ohrožení, stanovení povinnosti zahrnout přiměřené záruky ochrany údajů do dohod nebo ujednání s jinými přijímacími státy nebo orgány a ohlásit je Evropské komisi a orgánům na ochranu údajů EU,
- jmenování příslušných orgánů a stanovení odrazujících sankcí za nedodržení dohody,
- určení, jaké mechanismy mají při žádosti o soudní přezkum v rámci kanadské legislativy k dispozici osoby, které nemají bydliště v Kanadě,
- upřesnění, zda může být právo na soudní přezkum uplatněno, i když příslušné rozhodnutí nebo opatření nebylo sděleno dotčené osobě, zejména v případě, kdy došlo k porušení jiných ustanovení dohody než těch, která jsou spojena s přístupem k údajům a opravou údajů / opatření údajů poznámkou,
- upřesnění, co znamená „jiný opravný prostředek, kterým může být mimo jiné kompenzace“ v čl. 14 odst. 2,
- upřesnění četnosti přezkumů provádění dohody, jejich obsahu (který by měl zahrnovat hodnocení jejich nezbytnosti a přiměřenosti) a výslovné zahrnutí orgánů na ochranu údajů EU do přezkumného týmu EU.

V Bruselu dne 30. září 2013.

Peter HUSTINX
evropský inspektor ochrany údajů
